

ÚVOD. Reakce proti naturalismu. — Genese a podstata symbolismu. — Vývoj jeho v poesii francouzské. — Vliv Rich. Wagnera a Nietzsche na teorii symbolismu 5—10

ČÁST POLSKÁ

I. Přiznává půda v Polsku pro nové umění. — Z. Przesmycki-Miriam. — Program čas. „Życie“ z r. 1887. — Kult „čistého umění“. — Články Miriamovy v časopise „Świat“ (1890—1892). — Studie o Maeterlinckovi a výklad podstaty symbolismu. — Časopis „Chimera“. — Básnická činnost Przesmyckého. — Sběrka básní „Z czary młodości“. — Překlada-telská činnost Przesmyckého 11—20

II. Antoni Lange. — Pobyt v Paříži. — Články a studie z nové literatury francouzské. — Vliv francouzské poesie. — Lange virtuos slova a tvůrce zvukných veršů. — Básně jeho: „Vox posthuma“, „Sonety wedyckie“, „Księgi proroków“, „Palingeneza“, „Godzina“, „Cyfra i Słowo“. — Básně revoluční („Pogrobowcom“, „Pierwszy dzień stworzenia“). — Mistrné překlady poesie světové. — Dramatické skladby 21—42

III. „Życie“ krakovské (1897), orgán mladých básníků. — Satirická „Echa“ Adolfa Nowaczyńskiego. — Nespo-kojenost starých s novou poesií. — Obhajoba mladých od Artura Górského a bezohledná kritika dosavadních národních a spo-lečensko-politických poměrů. — Program „Młode Polsky“. 25—29

IV. Stanisław Przybyszewski, redaktor čas. „Życie“. — „Confíteur“ a estetická teorie. — Umění „nahé“ duše. — Rozdíl mezi novým a dřívějším uměním. — Rozbor estetické teorie

Przybyszewského. — Vliv Nietzsche. — Mínění o symbolismu. — Význam teorie Przybyszewského 30—37

V. Básnická tvorba Przybyszewského. — Rapsodie: „Nad morzem“, „W godzinie cudu“ (Androgyne), „De profundis“, „Na tym padole placzu“, „Requiem aeternam“. — Romány a povídky: „Homo sapiens“, „Dzieci szatana“, „Synowie ziemi“, „Mocny człowiek“, „Dzieci nędzy“, „Krzyk“. — Dramatická teorie Przybyszewského. — Dramata: „Dla szczęścia“, „Złote runo“, „Goście“, „Matka“, „Śnieg“, „Ślu-by“, „Odwieczna baśń“, „Gody życia“, „Topiel“, „Miasto“. — Význam činnosti Przybyszewského 38—50

VI. Jerzy Żuławski, obhájce estetické teorie Przybyszewského. — Výklad a filosofické zdůvodnění této teorie. — Syntetism a symbolism. — Básnické skladby Żuławského: „Lotos“ a básně lyrické. — Dramata: „Wianek mirtowy“, „Dykator“, „Eros i Psyche“, „Ijola“, „Gród słońca“, „Ko-niec Mesjasza“. — Utopický román „Na srebrnym globie“ a „Zwycięzca“ 51—57

VII. Myšlenky St. Wyspiańskiego o dramate imaginačním. — Měl sám všechny vlastnosti, potřebné k vytvoření takového dramatu. — Ideálu imaginačního dramatu nejvíce se přibližují: „Wesele“, „Wyzwolenie“ a „Akropolis“. — Význačné rysy dramata imaginačního mají také skladby: „Legenda“, „Bolesław Śmiały“, „Skalka“ a „Legion“. — Předmětem tří dramát je osudné povstání 1830—2: „Warszawianka“, „Lelewel“ a „Noc listopadowa“. — Dramata z bájí řeckých: „Meleager“, „Protesilaos i Laodamia“, „Achilleis“ a „Powrót Odysa“. — Tragedie s látkou ze života skutečného: „Kłątwa“, „Sędziowie“. Dramatická technika básnickova. — Záliba v teatrálních a de-koračních prostředcích. — Živly hudební, styl a verš . 58—71

VIII. Jan Kasprówicz o umění a poesii. — Dvojí směr v poesii XIX st. — O nových směrech uměleckých. — Vliv Shelleyův. — Silné akordy sociální v prvních básních Kasprówiczových. — Přechod od motivů světských k du-chovním. — Společensko-náboženská báseň „Chrystus“. — „Anima lachrymans“ výrazem duševních bouří básnickových. —

„Miłość“ o lásce hříšné a vítězné. — „Krzak dzikiej róży“ o problémech zla a hříchu, utrpení a pokání. — Mysterium „Na wzgórze śmierci“ přechodem k náboženským hymnám „Ginacemu światu“, „Moja pieśń wieczorna“, „Salve Regina“. — „O bohaterskim koniu a walącym się domu“. — „Ballada o słończniku“. — „Chwile“. — „Księga ubogich“. — „Marcholt Gruby i Sprośny“. — „Mój Świat“. — Překlady z poesie světové. — Slohové zvláštnosti. — Mysticko-náboženský ráz poesie Kasproviczovy. 72—84

IX. Tadeusz Miciński — mystik. — Přechod od soudobého realismu k mystickému romantismu. — „W mroku gwiazd“. — „Do źródeł duszy polskiej“. — Fantastický román „Nietota“ výrazem mystických snů o obnově Polsky. „Książd Faust“ souhrnem názorů společensko-politických. — Drama z ruské revoluce „Książ Piatomkin“. — Drama z prostředí byzantského „Bazyliśa Teofanu“. 85—88

X. Piotr Chmielewski o nových směrech v polské poesii. — Význam „Mladé Polsky“. — Mladí básníci vybojovali si svobodu tvůrčí, obnovili slávu polské romantiky a obohatili poesii polskou ideově i formálně. — Vliv symbolismu u St. Żeromského. — Przybyszewski, důsledný individualista a zastánce čistého umění. 89—91

ČÁST RUSKÁ

I. Jasinskij a Minskij proti dotavadnímu tendenčnímu směru v literatuře ruské. — Horlení pro čisté umění. — Úvaha Merežkovského o příčinách úpadku a nových proudch ruské literatury. — Básnická tvorba Merežkovského. — Odklon od ruských symbolistů. — Z. Gippius. — A. M. Dobroljubov. — Předchůdci ruského symbolismu: Tjutčev a Fet . . . 95—103

II. První básnické sbírky rus. symbolistů. — Odmítavé úsudky kritiky. — Úvahy A. L. Volynského o novém umění. — Vzdělání přívrženců symbolismu. — Literární orgány mladých básníků. — Poměr mezi novým hnutím uměleckým a marxismem. — Dvojí období v rozvoji ruského symbolismu. 104—107

III. Valerij Brjusov, přední teoretik symbolismu prvního období. — Postupný rozvoj jeho názorů o novém

umění. — Charakteristika francouzského symbolismu. — O podstatě a cíli nového umění. — Hlavní zásada: úplná volnost tvorby. — Odklon od čistého estetismu a soběstačného individualismu k zájmům společenským. — Splynutí s marxismem 108—112

IV. Básně V. Brjusova — „Chefs d'oeuvre“ a „Meum esse“. — „Tertia vigilia“. — „Urbi et Orbi“. — „Stephanos“. — „Vše napěvy“. — Ostatní sbírky básní. — Poměr jeho básnické tvorby k symbolismu. — Literární vlivy. — Překlady. — Kult Puškina. — Umělecká forma básní Brjusovových. — Brjusov jako literární kritik a teoretik poetiky . . . 113—122

V. Baľmontův výklad symbolismu. — Rozdíl mezi realismem a symbolismem. — Angličtí, skandinávští a němečtí básníci tvůrci nového symbolismu. — Básnické knihy Baľmontovy: „Pod severním nebem“, „V bezbrežnosti“, „Tišina“, — „Gorjaščija zdanija“, — „Budem kak solnce“, — „Tolko ljubov“, „Liturgija krasoty“, — „Fejnyja skazki“, „Zlyja časy“, „Žar-Ptica“. — „Pěsni mstitelja“, „Zovy drevnosti“, „Zelenyj Vertograd“. — Úvaha „Poezija kak volšebstvo“. — Zvláštnosti poesie Baľmontovy: symbolika zvuková, uhlazenost veršů. — Baľmont básník okamžiků a prchavých dojmů . . . 123—131

VI. Vladimír Solov'ev filosof-mystik. — Kult „Věčné Ženskosti“. — Umění a náboženství. — Teurgické poslání básníkovy. — Věštba blížící se katastrofy světové. — Vjačeslav Ivanov, ideolog mladších symbolistů. — Symbolism jako zjev kulturně-historický, vytvořený soudobou duší. — Symbolism v nové literatuře vzpomínáním poesie na její prvopočáteční úkoly a prostředky. — Symbolism realistický a idealistický. — Vysoké úkoly pravého symbolismu. — Obrozený kult Dionysův. — Symbolické divadlo. — Vj. Ivanov jako básník. — Stylistická stránka jeho poesie 132—140

VII. Fedor Sologub o soudobém umění. — Symbolism výkvětem umění naší doby. — Tři směry v rozvoji ruského symbolismu: kosmický, individualistický a demokratický. — Pesimism význačným rysem poesie Sologubovy. — Smrt silou osvobozující a očisťující. — Sklon k satanismu. — Návrat k zemi a lidem. — Formální stránka jeho básní. — Solo-

gub jako romanopisec: „Tjaželyje sny“, „Melkij běs“. —
Drama „Založniki žizni“ 141—148

VIII. Andrej Běljy o symbolismu. — Symbolism
synthetickým souhrnem toho, co je v umění věčné a jediné
cenné. — Těsný vztah umění k etice a náboženství. — Teorie
symbolismu je novým nábožensko-filosofickým učením, které
je předurčeno celým postupem vývoje soudobé vědy. — Běljy
proti liturgické službě divadla. — Dvojí skupina ruských sym-
bolistů: petrohradská a moskevská. — Symbolické symfonie
A. Bělého. — Básnické skladby: „Zoloto v lazuri“, „Pepel“,
„Urna“. — „Zvezda“ a „Christos voskres“. — Romány: „Serebr-
janyj Golub“, „Peterburg“, „Moskva“, „Maski“. — Črty auto-
biografické. — Běljy tvůrce experimentální estetiky. — Forma
jeho básní. — Pokus vytvořit novou rytmisovanou prózu 149—163

IX. Mystický ráz básní Alexandra Bloka v první
knize „Stichi o Prekrasnoj Damě“. — Změněný, světsky za-
barvený tón dalších básní Blokových. — Dramata protimystic-
kého směru „Balagančik“, „Neznakomka“, „Koroľ na plošča-
di“. — Pesimistická nálada básníková. — Přejít od osobních
prožitků k zájmům národním. — Drama „Pěsnja sudby“. —
Básně „Na polě Kulikovom“ a „Stichi o Rossii“. — Drama
„Roza i Krest“. — Polemické verše v cyklu „Jamby“. —
„Vozmezdije“. — Symbolický smysl básně „Solov'inyj sad“. —
„Dvenadcať“. — „Skify“. — Vývoj básníkův. — Poměr jeho
k revoluci. — Úvaha o úkolech básníkůvých. — Dokonalá
hudebnost a melodičnost básní Blokových. — Mistr v uspo-
řádání zvukových typů. — Metaforický a symbolický způsob
jeho slovesného výrazu 164—179

X. Úvahy Vj. Ivanova, A. Bloka, V. Brjusova
a A. Bělého o krizi ruského symbolismu. — S. A. Vengerov
oceňuje význam ruského dekadentství a symbolismu . . . 180—183

Doslov 185

Résumé. 186

Poznámky bibliografické 203

Rejstřík jmenný 217

Obsah 220